

**SELETUSKIRI TÕRVA VALLA 2023. a EELARVE
JUURDE**

Sisukord

1. Sissejuhatus	3
1.1 Eelarve koostamise alused.....	3
1.2 Kohalike omavalitsuste finantskorraldus	3
1.3 Valla rahvastik ja tööhõive.....	4
1.4 Tulumaksu laekumine 2005-2022	5
2. Põhitegevuse tulud	6
3. Eelarve kulud.....	11
3.1 Põhitegevuse kulud kululiikide lõikes.....	11
3.1.1. Sotsiaaltoetused	12
3.1.2. Mittesihotstarbelised toetused ja liikmemaksud	13
3.1.3. Personalikulud	13
3.1.4. Majandamiskulud	14
3.1.5. Muud kulud	15
3.2 Majandamiskulud ja investeerimistegevus tegevusalade lõikes.....	15
3.2 Kulude jaotus tegevusalade lõikes.....	18
Haridus	26
4.1 Investeerimistegevuse tulud	31
4.2 Investeerimistegevuse kulud	32
5. Finantseerimistegevus	33

1. Sissejuhatus

1.1 Eelarve koostamise alused

Tõrva valla 2023.a. eelarve koostamisel on lähtutud Tõrva valla arengukavast ja eelarvestrateegiast 2022-2026, hallatavate asutuste eelarvetaotlustest, MTÜ-de ja sihtasutuste taotlustest ning muust vallavalitsusele teadaolevast informatsioonist.

Eelarve koosneb 5 osast. Eelarve koosneb eelarveaasta **põhitegevuse tulude, põhitegevuse kulude, investeerimistegevuse, finantseerimistegevuse ja likviidsete varade muutuste** plaanist koos täiendavate nõuete ja informatsiooniga.

Eelarve on koostatud tekkepõhiselt – tehingud kajastatakse vastavalt nende toimumisele, sõltumata sellest, millal raha nende eest laekub või välja makstakse.

1.2 Kohalike omavalitsuste finantskorraldus

Kohaliku omavalitsuste sissetulekud tulevad maksudest, toetustest, teenuste müügist ja muudest tuludest. Riigieelarvest eraldatud riiklike maksutulude (tulumaks ja maamaks) ning tasandus- ja toetusfondi ühtne eesmärk on tagada kohalikele omavalitsustele piisavad vahendid kohalike elu küsimuste üle iseseisvalt seaduste alusel otsustamiseks.

Üle poole kohalike omavalitsuste kogusissetulekutest moodustab nende elanike makstud füüsilise isiku tulumaks (osa sellest laekub riigile). Maamaks laekub kogu ulatuses kohalikesse eelarvetesse. Riiklike maksude kõrval võib omavalitsus kehtestada oma territooriumil ka kohalikke makse (nt reklaamimaks, parkimistasu), aga nende osakaal kohalikus eelarves on väike.

Tasandusfond on mõeldud valdade ja linnade eelarveliste võimaluste ühtlustamiseks.

Toetusfond koosneb valdkondlikest toetusliikidest, võimaldades katta õpetajate tööjõukulusid, tagada koolilõunat, maksta toimetulekutoetusi ja hooldada kohalikke teid.

Lisaks on kohalikel omavalitsustel võimalus taotleda projektipõhiselt toetust mitmest meetmest.

Valdade ja linnade väljaminekutest peaaegu pool on seotud haridusteenuste (lasteaiad, koolid) pakkumisega ning kolmandik on hõlmatud kohalike teede korrashoidu ja inimeste vaba aja veetmisega seotud teenuste pakkumisega. Üldvalitsemisele (sh võlgade teenindamisega seotud kulud) ja näiteks ka sotsiaalvaldkonnale läheb alla 10% väljaminekutest.

2023. aastal investeerib riik 40 miljonit eurot, et parandada üldhooldusteenuste kättesaadavust ja kvaliteeti nii hooldekodudes kui ka koduhoolduse teenustena. 2024. aastal antakse riigieelarvest kohaliku omavalitsuse tulubaasi üldhooldusteenusteks juba ligi 57 miljonit eurot ja 2026. aastaks tõuseb rahastus 62 miljoni euroni. Kohalik omavalitsus rahastab edaspidi hooldamisega seotud osa hooldekodu kohatasust, inimese katta jääb ülejäänud osa teenuse maksumusest ehk majutuse, toitlustuse ja täiendavate isiklike soovidega seotud kulud.

Reformiga vähendatakse hooldajate koormust, mis tähendab ühtlasi ka hooldatavale personaalsemat tähelepanu ja hoolt ning seega tõuseb teenuse kvaliteet. Inflatsiooniga toimetulekuks tõuseb ka hooldajate töötasu. Riik toetab koduhooldusteenuse arendamist kohalikes omavalitsustes, et pakkuda inimesele vajalikku tuge, et elada võimalikult kaua elada väärikalt ja iseseisvana oma kodus.

Kuna vallaeelarve koostamise ajaks polnud täpseid summasid veel teada, siis antud eelarve projektis pole kajastatud üldhooldusteenuseks eraldatud toetust.

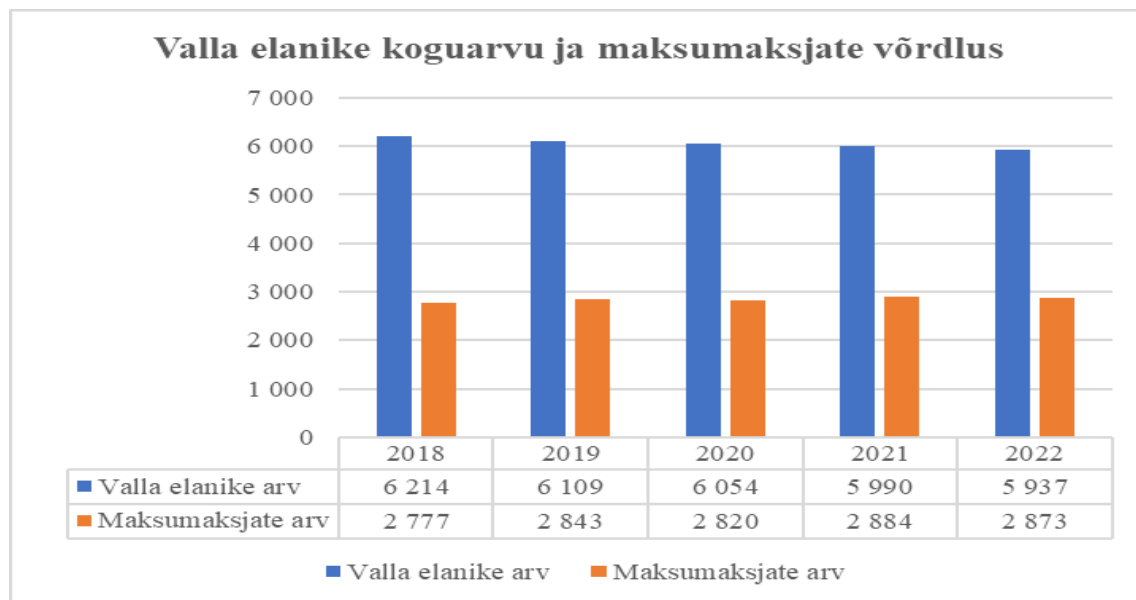
1.3 Valla rahvastik ja tööhõive

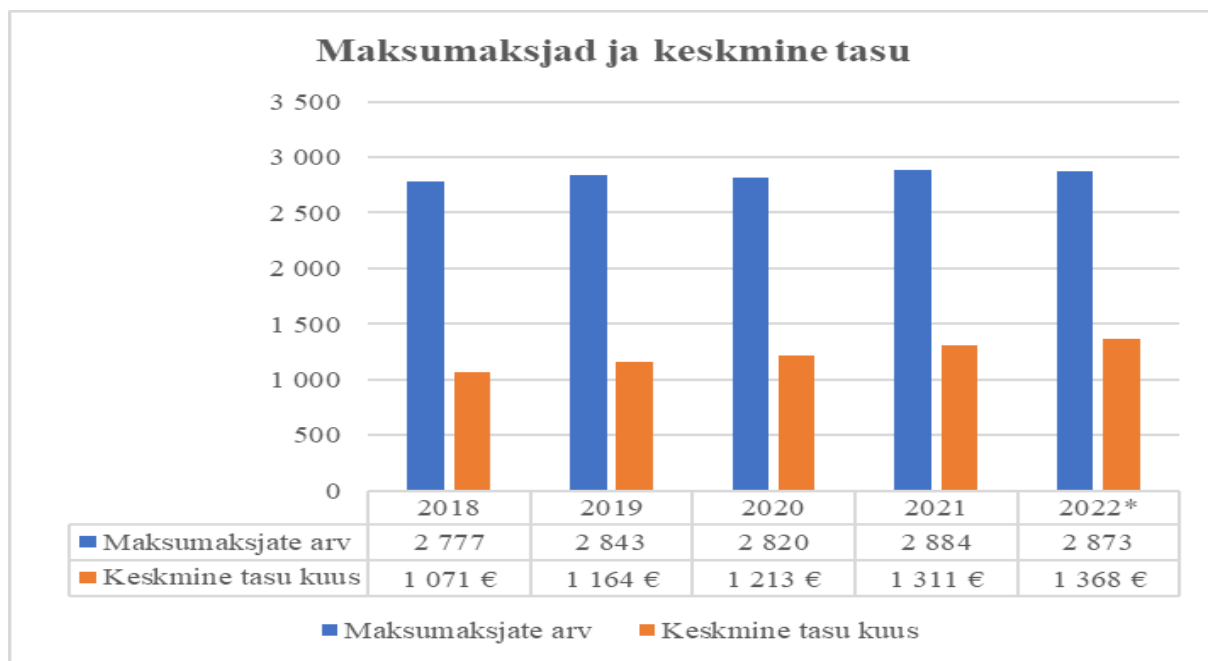
Tõrva valla elanike arv seisuga 1.novembri 2022 oli 5 937 inimest (01.11.2021.a. 5 996).

Tõrva valla elanike arv:

Seisuga (aasta)	Kokku elanikke	sh lapsed 0-6	sh lapsed 7-18	sh tööealised 19-64	sh vanuses 65-...
01.01.2022	5 990	380	716	3 444	1 450
01.01.2021	6 054	389	716	3 479	1 470
01.01.2020	6 109	385	720	3 547	1 457
01.01.2019	6 214	389	737	3 657	1 431
01.01.2018	6 270	384	728	3 720	1 438

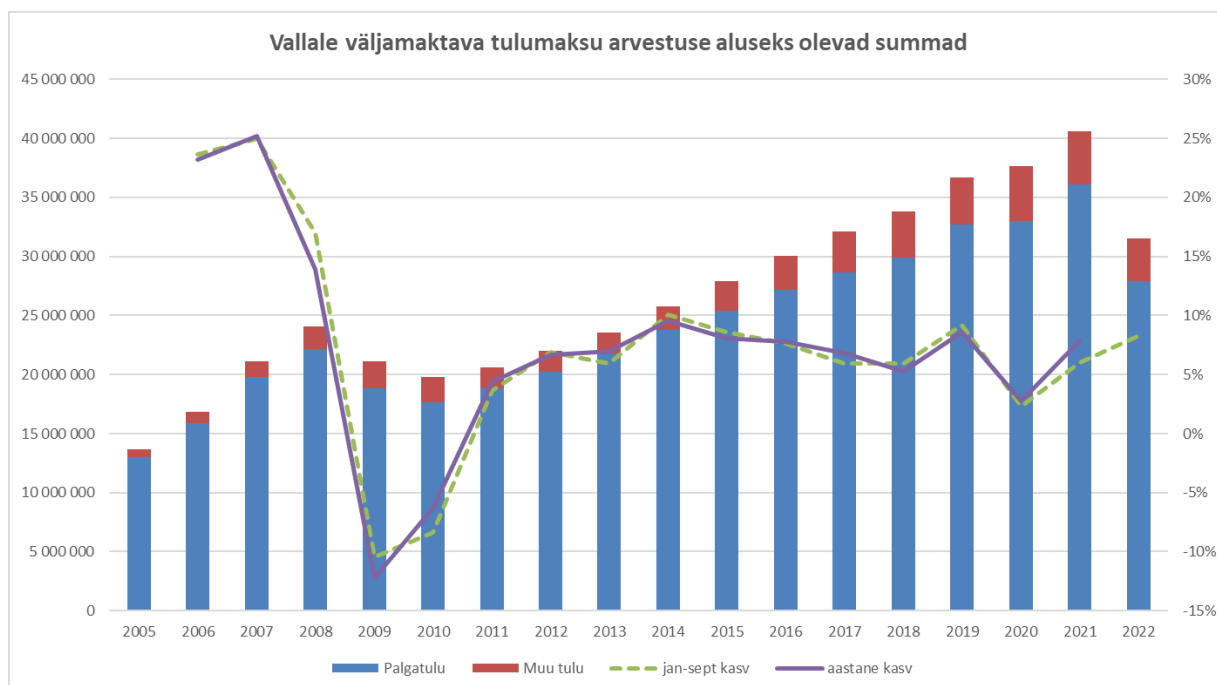
Allpool olevates graafikutes on toodud valla elanike ja maksumaksjate suhe ning maksumaksjate arv ning keskmine sissetulek kuus aastatel 2018-2022. 2022. aasta andmed on arvestuslikud 9 kuu osas.

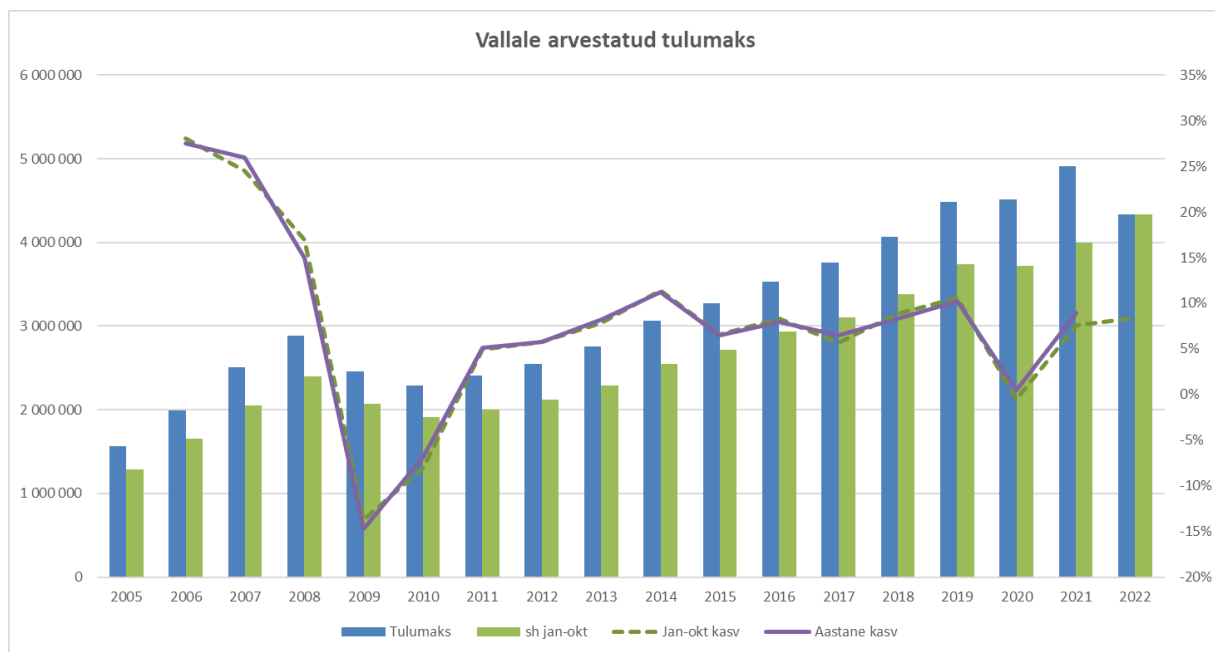

1.4 Tulumaksu laekumine 2005-2022

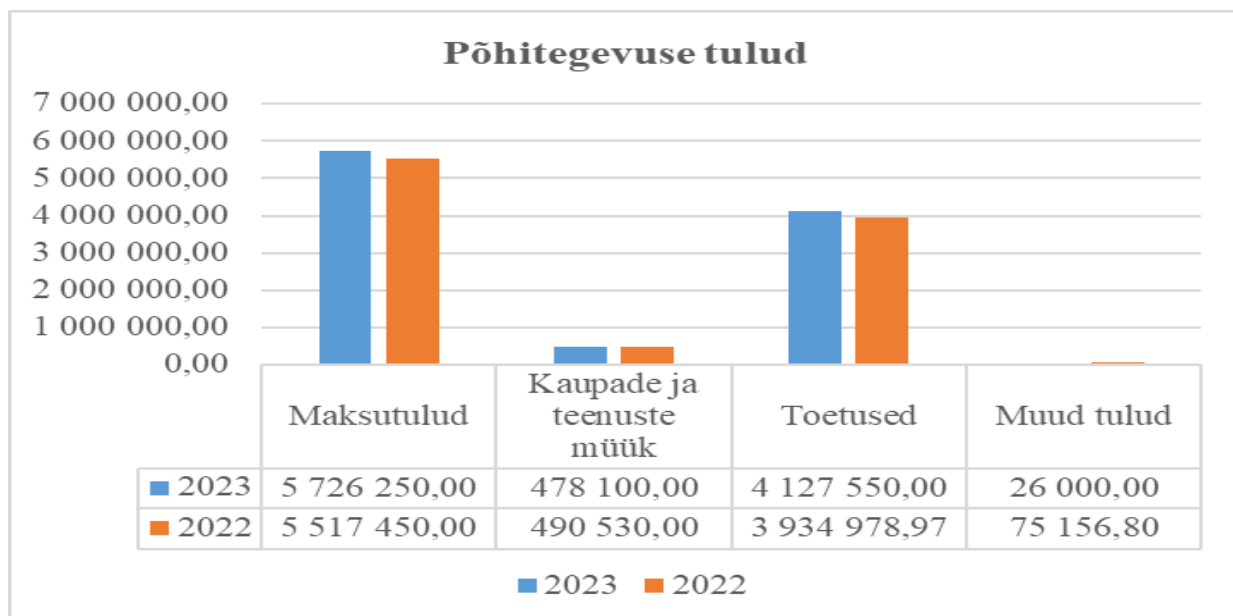
2023.a. eelarvesse on planeeritud tulumaksu laekumise tõusu võrreldes 2022.aasta eelarvega +4%.

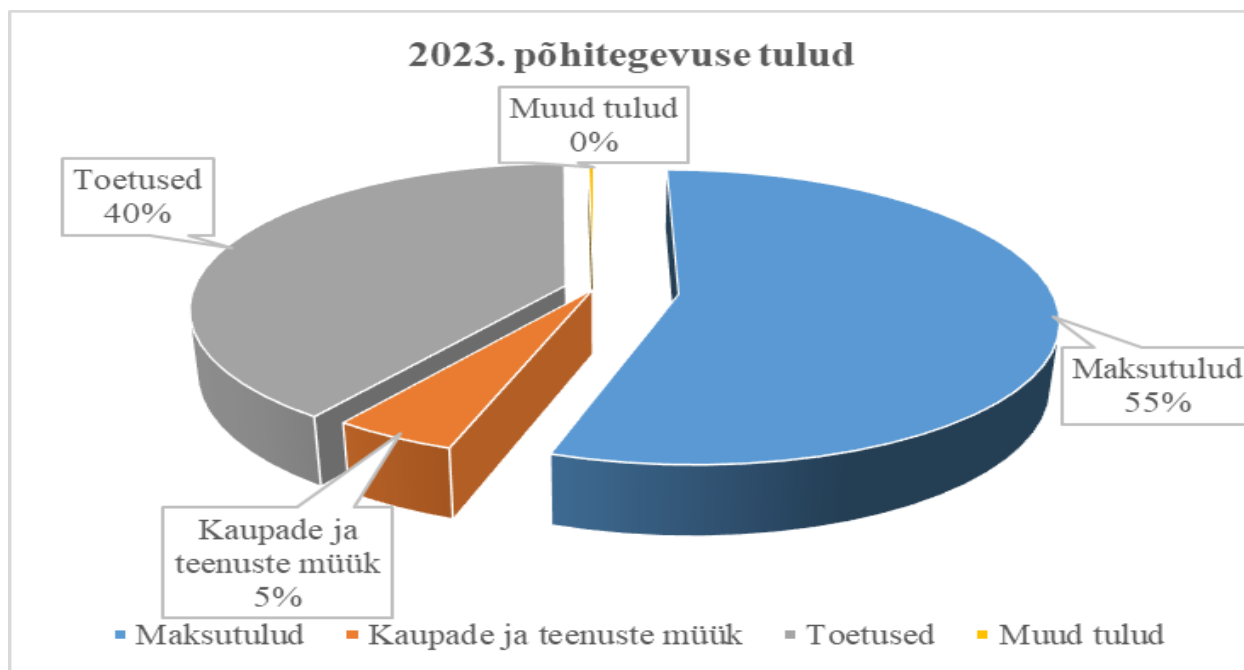

2. Põhitegevuse tulud

Põhitegevuse tulud on: **maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, saadud toetused tegevuskuludeks ning muud tegevustulud**. 2023.a. eelarve põhitegevuse tulude suuruseks on eelarve eelnõus **10 357 900 eurot** (2022.a. eelarve 10 018 116 eurot). Põhitegevuse tulud on suuremad võrreldes 2022.a. eelarvega **3,3%** ehk 339 784 euro võrra.

Suurima osa põhitegevuse tuludest moodustavad **maksutulud**, mis moodustab põhitegevuse tuludest 55%.

2023.a eelarvesse on planeeritud tulumaksu laekumist **5 421 000 eurot**, kus suurenemine on võrreldes 2021.a laekumisega ca 4%. Tulumaksu arvestus 2019-2022.a. kuude lõikes:

	2019.a. arvestus	2020.a. arvestus	2021.a. arvestus	2022.a. arvestus
1	323 027	406 564	337 943	386 471
2	344 176	363 876	377 854	401 188
3	445 281	384 595	405 834	433 078
4	358 838	371 101	402 967	455 351
5	362 929	360 677	397 797	414 838
6	414 073	391 397	425 057	483 035
7	352 297	368 901	409 821	423 850
8	344 377	355 541	388 943	412 161
9	368 900	378 063	399 955	442 837
10	371 701	387 835	500 033	436 409
11	382 069	396 394	402 063	435 000*
12	367 499	443 085	479 000	490 000*
Aastas	4 435 167	4 608 028	4 942 635	5 214 218

*proгноос

Maamaksu laekumist on prognoositud sama summa, mis 2022.a.

	2023.a. eelnõu	2022.a. eelarve	2021.a. tegelik
Maksutulu	5 726 250	5 517 450	5 241 154
Füüsilise isiku tulumaks	5 421 000	5 212 000	4 942 366
Maamaks	305 000	305 000	298 304
Reklaamimaks	250	450	484

Tuludes **kaupade ja teenuste müügist** kajastatakse tulud alusharidusteenuse, üldharidusteenuse eest teistelt omavalitsustelt, lasteaedade ja muusikakooli õppekulude katteks laekuvad summad lastevanematelt ning muud valla hallatavat asutuste teenuste eest (kultuuriürituste piletitulu, sotsiaalvaldkonna tulud, elamumajanduse valdkonna tulud jne). Suurema osa teenuste müügist on haridusvaldkonna tegevusest laekuv tulu (koolide ja lasteaedade kohatasud teistelt omavalitsustelt, lasteaedade kohatasud). Ligi 20% teenuste müügist moodustavad tulud elamu- ja kommunaalmajanduse tegevusest, milleks on üürid eluruumidelt ja eluruumide kulude vahendamisest saadav tulu ning kommunaalmajanduse valdkonnas teenuste osutamisest.

2023.a eelarve maht teenuste müügi osas on jäänud 2021.a. tasemele

	2023.a eelarve projakt	2022.a. eelarve	2021.a. eelarve täitmine
TULU KAUPADE JA TEENUSTE MÜÜGIST	478 100	490 530	478 594
320 Riigilõivud	8 250	6 900	6 675
322 TULUD HARIDUSALASEST TEGEVUSEST:			
322002 Muu tulu haridusest	250	400	781
32201 Õpilaskoha tasu koolides	32 000	24 000	27 601
32202 Lasteaia kohatasu lasteaedades (teised kov-id)	38 000	42 000	45 566
32203 Tulu Tõrva Gümni (ruumide kasut. töövihikud)	3 500	3 500	3 853
32204 Muusikakooli pilli rent	500	300	444
322051 Muusikakooli tasu - täiskasvanud	1 400	1 200	1 389
322052 Muusikakooli tulu -lapsevanemad	10 000	7 000	9 153
32206 Lasteaia kohatasu - lapsevanem	30 000	25 000	24 522
32207 Lasteaia õppetasu - lapsevanem	15 000	10 500	10 578
32208 Lasteaia toiduraha	2 700		
322091 Tasuline eelkool	1 000		858
322092 Koolides toitlustamise toiduraha	7 500	6 500	6 983
3221 TULUD KULTUURI- JA KUNSTIALASEST TEGEVUSEST:			
32211 Tulu rahvamajade tegevusest	5 000	5 000	2 929
32212 Tulud muuseumi tegevusest (Barclay de Tolly)	7 500	7 500	7 459
32214 Tulud Helme Koduloomuuseumi tegevusest	500	500	395
32215 Piletimüük		7 000	6 817
32217 Tulu Tõrva Tule Päevad	60 000	66 900	
32221 Pikasilla Puhkeala tulud	6 000	5 000	5 068
32222 Tõrva GM spordisaali tulu		600	
32225 Noortekeskuse tulud		300	398
3224 TULUD SOTSIAALVALDKONNA TEGEVUSEST:			
32242 Laekumine pesemisteenusest		250	778

32243 Laekumine tugiteenustest			54
32244 Abivahendite laenutamine		200	213
32245 Laekumine koduteenuste eest	50 000	19 500	20 901
32247 Transpordi eest	16 000	9 000	11 900
32248 Puudega laste tugiteenus			48 087
32249 Muud sotsiaalvaldkonna tulud		7 080	7 257
3225 ELAMU- JA KOMMUNAALTEGEVUSE TULUD	92 000	97 200	101 955
32261 Tulu jäätmejaamast	4 500	27 000	26 992
32322 Muu tulu soojuste ja energia müügist	6 500	5 000	7 426
32325 Toitlustusteenuse eest (Ritsu söökla)	5 000	6 500	6 114
32327 Tulu kaevandamisest			4 760
3233 ÜÜR JA RENT	75 000	76 000	79 564
3238 MUU TOODETE JA TEENUSTE MÜÜK:			
32381 Tulu kantseleiteenuste müügist			192
32383 Vara müük		22 000	
32384 Laatade korraldamine		700	933

Saadud toetused moodustavad eelarve tuludest 40%. Toetuste summa on 4 128 tuh eurot, millest tasandus- ja toetusfond moodustavad 4 029 tuh eurot. Tasandus- ja toetusfondi summad on esialgsed. Nende täpne laekumise suurus selgub 2023 aasta alguses. Toetusfondi pole veel kajastatud üldhooldusteenuse osutamiseks mõeldud toetust. Tasandusfondi summa on jäänud 2022.a. tasemele, toetusfondi osas on suurenenud tulud haridusvaldkonna kulude katteks.

	2023.a eelarve projekt	2022.a eelarve	2021.a eelarve täitmine
TOETUSTE EELARVE	4 127 550	3 934 979	3 894 891
TOETUSED TEGEVUSKULUDEKS	98 645	279 806	360 537
3500011 Rahandusministeerium (RTK)			34 281
3500012 RM toetus aadressandmed			1 129
3500013 Rahandusministeerium (katuse)			10 000
3500014 Rahandusministeerium -õppelaen		1 287	1 632
3500015 Rahandusministeerium (elektri hüvitis)		56 809	
3500016 Rahandusministeerium (sõjapõgenike kulud)		10 315	
3500021 Kaitseministeerium			585
35000211 Eesti Kultuurkapital		5 000	
3500031 Siseministeerium			4 925
3500041 Kultuuriministeerium			18 609
3500051 Haridus- ja Teadusministeerium	30 000	96 324	44 669
3500071 Sotsiaalministeerium	51 179	66 700	79 551

3500211 Kultuurkapital		4 700	7 436
3500215 Eesti Muusikakoolide Liit			800
3500219 KIK SA			3 817
3500221 Eesti Töötukassa		3 504	
3500255 PRIA-lt koolitoetus		5 308	10 452
3500256 Prialt muu toetus			17 694
3500265 SA Kredex	11 250	18 200	100 462
3500275 Muinsuskaitseamet	6 216		
3500285 Keskkonnainvesteeringute Keskus		11 659	14 416
3500295 Archimedes AS			6 222
35008 Muu toetus			3 375
350081 Eesti Rahvatantsu- ja Rahvamuusika Keskseks			482
TASANDUS JA TOETUSFOND	4 028 905	3 635 173	3 507 794
352001 Kohaliku omavalitsuse tasandusfond	980 000	986 961	1 092 368
352011 Toetusfond - haridus	2 202 905	1 740 343	1 641 071
352012 Toetusfond - toimetulekutoetus	300 000	338 198	89 131
352014 Toetusfond - muu sotsiaalvaldkond	134 000	155 524	155 524
352015 Toetusfond - teedele ja tänavatele	240 000	240 795	241 815
352017 Toetusfond - noorsootöö/huvitegevus	90 000	90 243	129 410
352018 Toetusfond - lasteaiad	82 000	82 455	82 913
352019 Toetusfond - muud		654	75 562
MUUD TOETUSED		20 000	26 560
3521002 HTM (õpilaskodu)		14 000	21 360
3521004 Muud MTÜd			5 200
3521005 Sotsiaalkindlustusamet		6 000	

Muude tegevustulude eelarves on kajastatud vee erikasutuse tasud, kaevandamisõiguste tasud ning muud tasud.

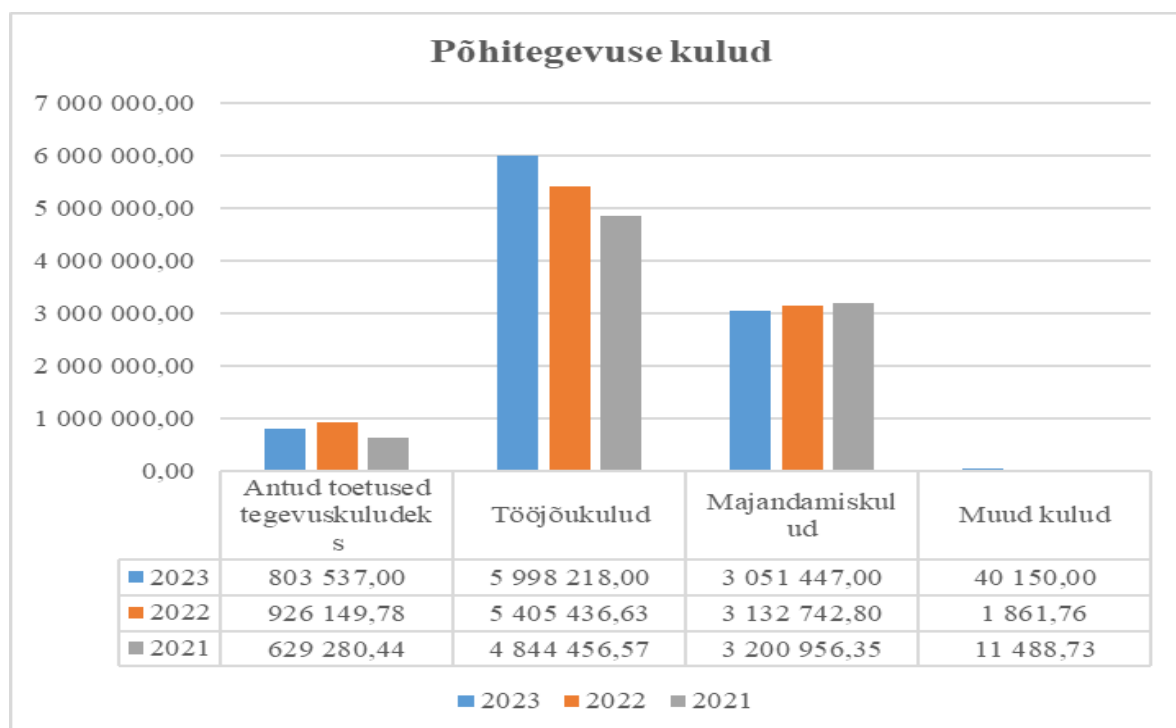
	2023.a eelarve projekt	2022.a eelarve	2021.a tegelik
MUUD TEGEVUSTULUD	26 000	75 157	25 095
3818 Kasum/kahjum varude müügist	8 000		5 300
382510 Kohaliku tähtsusega maardlate kaevandamise tasu	8 000	8 000	7 218
382540 Tasu vee erikasutusest	10 000	11 000	11 026
38880 Kindlustushüvitis		56 157	
38889 Muu tulu			1 551

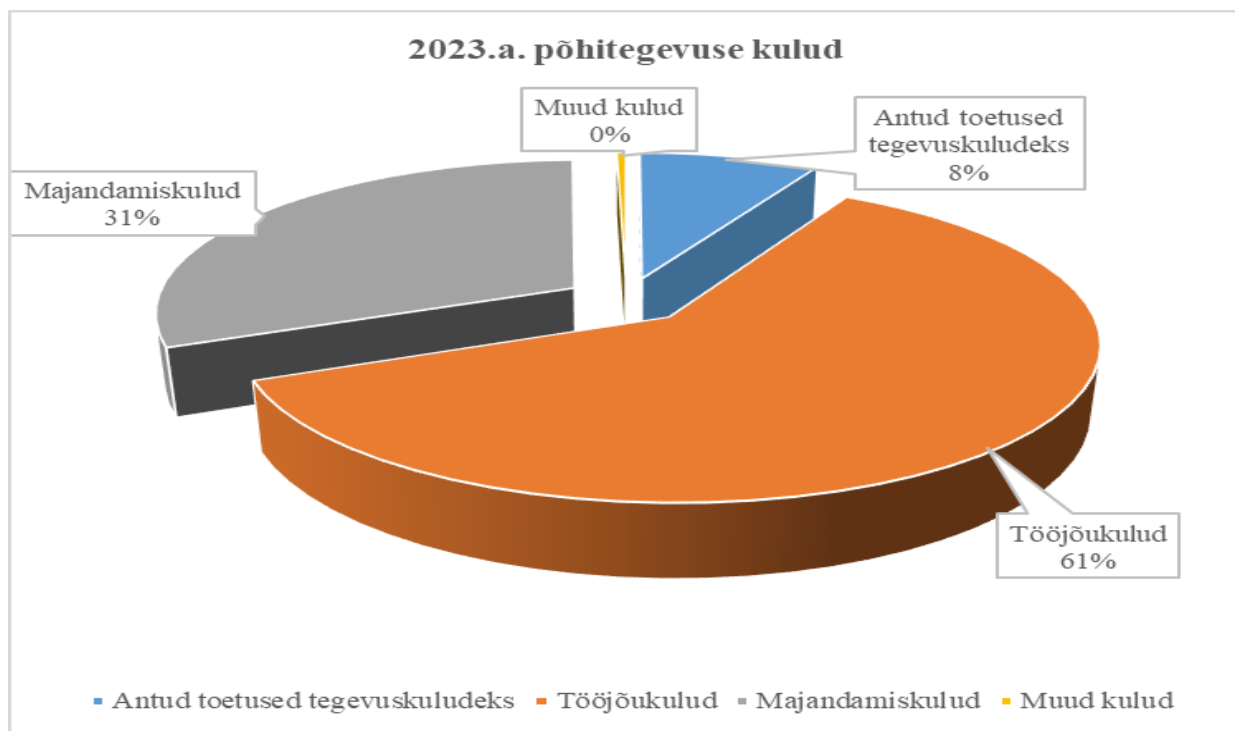
3. Eelarve kulud

3.1 Põhitegevuse kulud kululiikide lõikes

Põhitegevuse kulude jaotus KOFS järgi on: **antavad toetused tegevuskuludeks**, ja **muud tegevuskulud**. Põhitegevuse kulud 2023.a eelarves on **9 893 352 eurot** (2022.a. 9 466 191). Antavad toetused tegevuskuludeks on antavad sotsiaaltoetused ning sihtotstarbelised ja mittesihtotstarbelised toetused tegevuskuludeks. Muud tegevuskulud on personalikulud, majandamiskulud ja muud kulud.

	2023.a eelarve projekt	2022.a eelarve	2021.a tegelik
41 SOTSIAALTOETUSED	493 678	601 085	305 594
45 MUUD TOETUSED	309 859	325 065	323 686
50 TÖÖJÕUKULUD	5 998 218	5 405 436	4 844 457
55 MAJANDAMISKULUD	3 051 447	3 132 743	3 200 956
60 MUUD TEGEVUSKULUD	40 150	1 862	11 489
	9 893 352	9 466 191	8 686 182

3.1.1. Sotsiaaltoetused

Sotsiaaltoetusteks on planeeritud eelarves **493 678 eurot** (ca 5% põhitegevuse kuludest). Sotsiaaltoetuste eelarve on võrreldes 2022.a eelarvega väiksem. Erinevus tuleb eelkõige riikliku energiatoetuse maksmisest 2022.aasta.

SOTSIAALTOETUSED	493 678	601 085	305 594
413000 Sünnitoetus	25 000	30 000	28 000
413001 Vajaduspõhine peretoetus	4 038	4 038	
413050 Lapse koolitoetus	1 500	1 500	600
413080 Paljulapselise pere toetus	8 000	8 000	7 680
413081 Jõulupaki toetus	4 500	4 500	3 353
413091 Vähekindlustatud perede toetus	8 000	8 000	5 010
413092 Laste suvelaagri toetus	1 500	1 500	687
413093 Laste ekskursioonide toetus	300	1 000	
413094 Ranitsatoetus	6 000	6 000	4 400
413095 Koolilõpetaja toetus	3 500	3 500	
413096 Huviringi toetus	500	1 000	100
413098 Eluaseme kulude katteks toetused	2 500	2 500	1 244
413100 Toimetulekutoetus ja täiendavad sotsiaaltoetused	300 000	338 198	90 230
413120 Riiklik energiatoetus		53 909	
413130 Ürihüvitis (sõjapõgenikele)		6 000	
413320 Puudega inimese hooldaja toetus	38 000	38 000	34 250
413370 Proteesid, ortopeedilised ja muud abivahendid puuetega inimestele	6 500	900	489

413390 Muud toetused puuetega inimestele ja nende hooldajatele	5 000	11 500	55 721
413420 Sõidusoodustused	3 000	1 000	777
413490 Muud toetused	4 000	3 500	3 200
4137 Erijuhtudel riigi poolt makstavad maksud	13 840	13 840	12 052
413802 Sünnipäevatoetus eakatele	10 000	10 000	8 440
413803 Küttepõude toetus	9 000	8 000	6 608
413804 Saunapileti toetus		200	
413820 Toetused teistele sotsiaalse vajavatele isikutele	4 500	4 650	3 630
413823 Ravitoetused		5 350	5 403
413825 Kriisitoetus	4 500	4 500	
413890 Matusetoetused	30 000	30 000	33 722

3.1.2. Mittesihotstarbelised toetused ja liikmemaksud

Eelarvesse on planeeritud antavateks mittedihotstarbelisteks toetusteks **240 662 eurot**.

Toetuste eraldus on järgmine:

toetused sporditegevuseks	83 462 eurot,
toetused noorte huvitegevuseks	40 000 eurot,
toetus SA Kirik-Kammersaal tegevuseks	35 000 eurot,
toetused kultuuri, spordi jm vabaaja tegevuseks (taotluste alusel)	32 000 eurot,
toetused külaseltside tegevuseks	28 000 eurot;
toetused füüsilistele isikutele erateede korrashoiuks	10 000 eurot,
kultuuripealinn Tartu24 teotus	6 000 eurot,
toetus kino tegevuseks	5 000 eurot,
muu toetus	1 200 eurot.

Suurema osa liikmemaksudest on tasud Valgamaa Omavalitsuste Liidule, aga ka muudele organisatsioonidele (Valgamaa Ühistranspordikeskus, Mulgi Arenduskoda MTÜ, Mulgi Elamuskus MTÜ, Eesti Valdade- ja Linnade Liit).

	2023 projekt	2022 eelarve	2021 tegelik
Antud tegevustoetused ja liikmemaksud	309 859	325 065	323 686
Antud tegevustoetused	240 662		
Liikmemaksud	69 197	61 419	60 625

3.1.3. Personalikulud

Personalikulud moodustavad põhitegevuse kulude kululiikidest kõige suurema osa – 61%. Keskmise personalikulude tõus on 2023. aasta eelarves prognoositud keskmisena 10 %. Personalikulude tõus on planeeritud kõikides hallatavates asutustes. Samas pole palgatõusu % allasutustes ühesugune, see sõltub alampalga määrast, riiklikult kehtestatud palgamäärade

(õpetajad), muudest kehtestatud palgamääradest. Kõige suurem on personalikulude tõus haridusvaldkonnas - 14%.

	2023.a eelarve projekt	2022.a eelarve	2021.a eelarve täitmine
5000 Valitavate ametnike töötasu	196 840	189 460	159 424
5001 Avaliku teenistuse ametnike töötasu	282 321	284 758	257 573
5002 Töötajate töötasu	3 883 796	3 438 188	3 058 209
5005 Töövõtulepingu alusel füüsilistele isikutele	118 938	124 449	145 545
5008 Muude isikute töötasud	780	780	
505 Erisoodustusmaks	600	1 887	1 632
506 Tööjõukuludega kaasnevad maksud	1 514 943	1 365 915	1 222 074
	5 998 218	5 405 437	4 844 457

3.1.4. Majandamiskulud

Majandamiskulud on kõik kulud mida teostatakse eelarveaasta jooksul administreerimiseks, hoonete, kinnistute ülalpidamiseks, inventari soetamiseks ja remondiks, laste ja õpilaste toitlustamiseks, ürituste korraldamiseks ja läbiviimiseks jms.

Majanduskuludest on suurenenud hoonete ja rajatiste majandamiskulud. Selle põhjuseks on eelkõige energiahindade tõus. Vähenenud on inventari soetamise kulud.

	2023.a eelarve projekt	2022.a eelarve	2021.a eelarve täitmine
5500 Administreerimiskulud	114 266	115 567	96 427
5502 Uurimis- ja arendustööd		2 000	18 269
5503 Lähetuskulud (v.a koolituslähetus)	6 760	7 910	2 994
5504 Koolituskulud (sh koolituslähetus)	37 586	34 139	23 039
5511 Kinnistute, hoonete ja ruumide majandamiskulud	760 422	699 972	825 234
5512 Rajatiste majandamiskulud	578 400	552 900	625 180
5513 Sõidukite majandamiskulud	139 714	130 965	113 615
5514 Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	109 642	101 888	89 665
5515 Inventari majandamiskulud	77 810	90 077	171 116
5516 Töömasinate ja seadmete majandamiskulud	7 700	7 400	5 932
5521 Toiduained ja toitlustusteenused	219 185	217 658	165 252
5522 Meditsiinikulud ja hügieenikulud	2 975	17 181	21 975
5523 Teavikute ja kunstiesemete kulud	17 800	16 900	18 322
5524 Õppevahendite ja koolituse kulud	238 525	262 693	279 433
5525 Kultuuri- ja vaba aja sisustamise kulud	278 634	319 401	268 940
5526 Sotsiaalteenused	333 740	439 330	361 781
5532 Eri- ja vormiriietus (va kaitseotstarbelised kulud)	1 150	1 500	1 449
5539 Muu erivarustus ja materjalid	200	150	30
5540 Mitmesugused majanduskulud	126 938	115 112	112 305
	3 051 447	3 132 743	3 200 956

3.1.5. Muud kulud

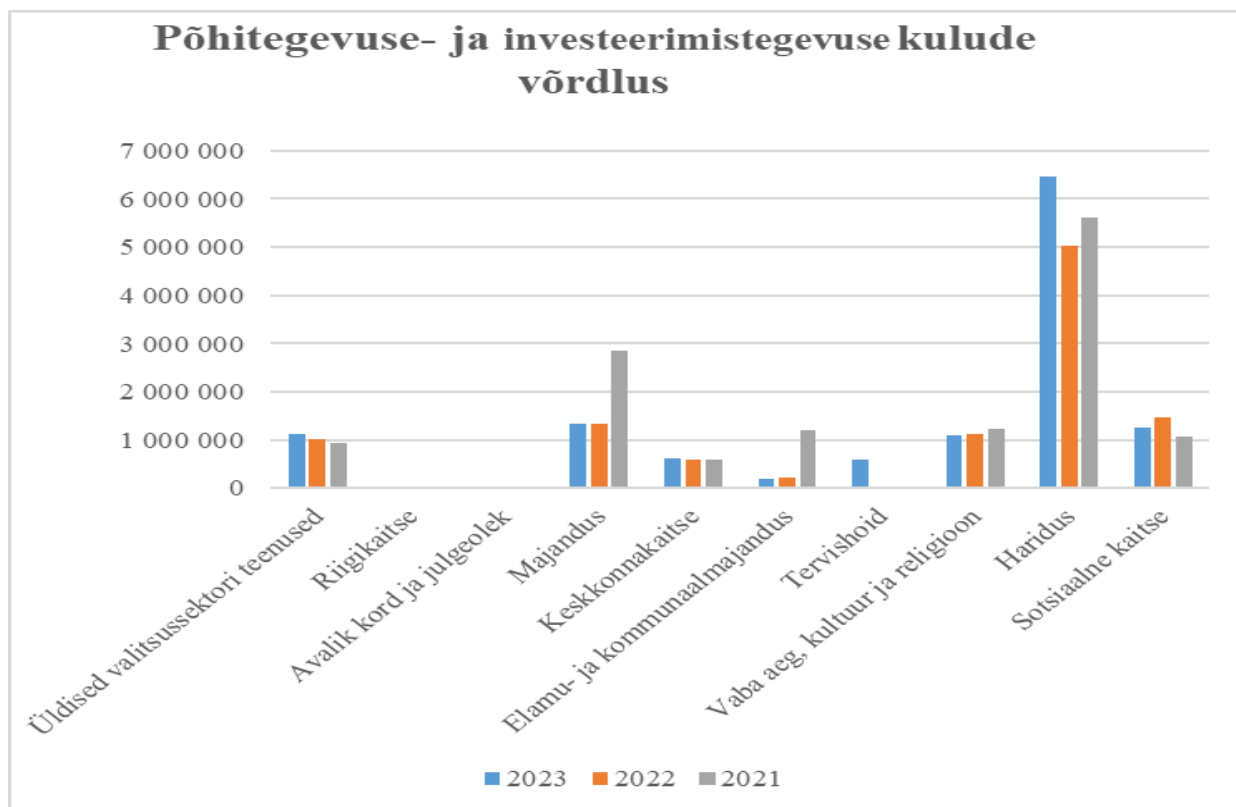
Muude kulude eelarvesse on planeeritud makstavad riigilõivud ja reservfondi suunatav raha.

Muud kulud	2023 projekt	2022 eelarve	2021 tegelik
Maksu- lõivu, trahvikulud	150	270	11 489
Reservfond	40 000	1 592	0
	40 150	1 862	11 489

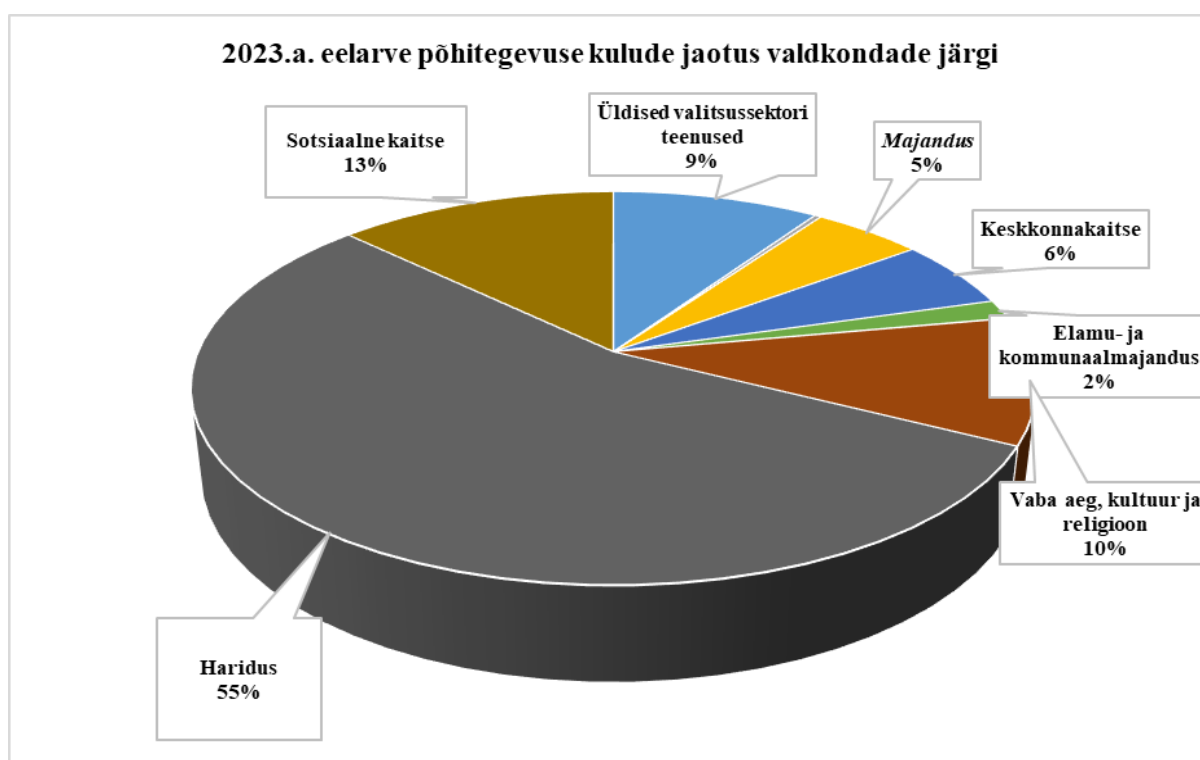
3.2 Majandamiskulud ja investeerimistegevus tegevusalade lõikes

Tegevusalade järgi jaotatud kulude tabelis on arvestatud lisaks **põhitegevuse kuludele ka investeerimistegevuse kulusid** (põhivara soetus ja antav toetus põhivara soetuseks) ning **finantseerimistegevuse kulusid** (laenu- ja liisingu intressikulud).

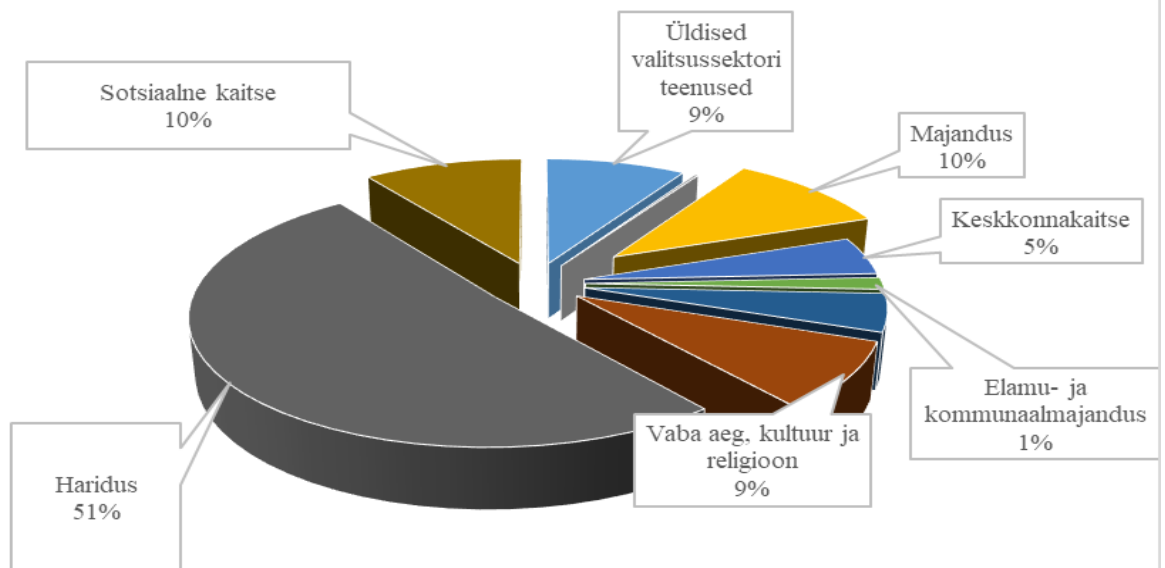
	2023.a eelarve projekt	2022.a eelarve	2021.a eelarve täitmine
01 Üldised valitsussektori teenused	1 114 464	1 009 617	929 091
02 Riigikaitse		10 000	
03 Avalik kord ja julgeolek	28 794	29 394	26 225
04 Majandus	1 323 372	1 337 919	2 853 848
05 Keskkonnakaitse	607 533	585 985	595 228
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	189 241	222 551	1 199 348
07 Tervishoid	602 850	13 800	14 914
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	1 090 058	1 111 608	1 232 482
09 Haridus	6 458 416	5 021 564	5 604 394
10 Sotsiaalne kaitse	1 266 324	1 462 924	1 057 817
	12 681 052	10 805 362	13 513 347

Allpool joonised põhitegevuskulude ja kõigi kulude (põhitegevus + investeerimine) jaotus valdkondade lõikes.

2023.a põhitegevuse- ja investeerimistegevuse kulud

3.2 Kulude jaotus tegevusalade lõikes

Üldised valitsussektori teenused.

Eelarve kulud on tõusnud personalikulude osas ca 5%. Samuti on majandamiskulude osa suurenenud just energiahindade tõusuga seondult. Pangalaenu intressi kulud on suurenenud ca 60% ulatuses. Investeermistegevuses kajastatakse Mulgi Elamuskeskuse MTÜ-le toetuse andmist elamuskeskuse rajamiseks (vt osa 4.2).

	2023.a eelarve projekt	2022.a eelarve	2021.a eelarve täitmine
ÜLDISED VALITSUSSEKTORI TEENUSED	1 114 464	1 009 617	929 091
Valla- ja linnavolikogu 01111	97 424	97 924	64 948
Põhitegevuse kulud	97 424	97 924	64 948
50 TÖÖJÕUKULUD	88 924	88 924	57 423
55 MAJANDAMISKULUD	8 500	9 000	7 524
Valla- ja linnavalitsus kulud 01112	720 040	699 919	647 123
Põhitegevuse kulud	720 040	674 919	626 431
50 TÖÖJÕUKULUD	545 980	516 389	453 106
55 MAJANDAMISKULUD	174 060	158 530	162 288
60 MUUD TEGEVUSKULUD			11 036
Investeermistegevuse kulud		25 000	20 692
15 PÕHIVARA		25 000	20 692
Valimiste korraldamine 01112			13 388
Põhitegevuse kulud			13 388
50 TÖÖJÕUKULUD			12 550
55 MAJANDAMISKULUD			838
Kohaliku omavalitsuse üksuse reservfond 01114	40 000	1 592	
Põhitegevuse kulud	40 000	1 592	
60 MUUD TEGEVUSKULUD	40 000	1 592	
Muud üldised teenused 01330	12 000	12 800	36 066
Põhitegevuse kulud	12 000	12 800	36 066
55 MAJANDAMISKULUD	12 000	12 800	36 066
Muud üldised valitsussektori teenused 01600	167 000	147 222	132 616
Põhitegevuse kulud	67 000	67 222	66 616
45 MUUD TOETUSED	67 000	67 222	65 900
55 MAJANDAMISKULUD			716
Investeermistegevuse kulud	100 000	80 000	66 000
45 MUUD TOETUSED	100 000	80 000	66 000
Valitsussektori võla teenindamine 01700	78 000	50 160	33 889
Investeermistegevuse kulud	78 000	50 160	33 889
65 FINANTSTULUD JA -KULUD	78 000	50 160	33 889
RIIGIKAITSE		10 000	
Kaitseotstarbeline välisabi 02300		10 000	
Põhitegevuse kulud		10 000	
45 MUUD TOETUSED		10 000	

Avalik kord

Tegevusalal kajastatakse kohaliku politsei töö toetamist ja suvisel perioodil rannavalve teenuse kulusid.

	2023.a eelarve projekt	2022.a eelarve	2021.a eelarve täitmine
AVALIK KORD	28 794	29 394	26 225
Politsei 03100	2 194	2 194	2 193
Põhitegevuse kulud	2 194	2 194	2 193
45 MUUD TOETUSED			1 000
50 TÖÖJÕUKULUD	1 044	1 044	
55 MAJANDAMISKULUD	1 150	1 150	1 193
Päästeteenused 03200	26 600	27 200	24 032
Põhitegevuse kulud	26 600	27 200	24 032
55 MAJANDAMISKULUD	26 600	27 200	24 032

Majandus

Majandusvaldkonna põhitegevuse eelarve maht on peaaegu sama võrreldes 2022.a eelarvega. Majandamiskulude osas on suurenemine hoone Valga 1 eelarves. Personalikulud valdkonna siseselt ei suurene. Eelarves on küll 5% personalikulude tõus arvestatud, kuid samas bussijaama eelarvest 2023.a töötasu pole. Eelarvesse on planeeritud lammutustööd (Ritsu saun, Pokardi kuur). Kaasavaks eelarveks on planeeritud 20 tuh eurot.

Investeermistegevuse olulisem osa majandusvaldkonnas on Vanamõisa elamupiirkonna infrastruktuuri väljaehitamine (vt seletuskirja osa 4.2).

	2023.a eelarve projekt	2022.a eelarve	2021.a eelarve täitmine
MAJANDUS	1 323 372	1 337 919	2 853 848
Elektrienergia käidukorraldus 04350	12 000	12 000	11 130
Põhitegevuse kulud	12 000	12 000	11 130
55 MAJANDAMISKULUD	12 000	12 000	11 130
Valga 1 kõrtsihoone 04360	40 400	22 970	19 759
Põhitegevuse kulud	40 400	22 970	19 759
55 MAJANDAMISKULUD	40 400	22 970	19 759
Tartu 4 katlamaja 04360	2 000	1 500	2 087
Põhitegevuse kulud	2 000	1 500	2 087
55 MAJANDAMISKULUD	2 000	1 500	2 087
Helme katlamaja 04360			2 925
Põhitegevuse kulud			2 925
55 MAJANDAMISKULUD			2 925

Teed ja tänavad - kesk. ja ehitusosak 04510	50 000	79 000	40 839
Põhitegevuse kulud	10 000	18 000	23 716
45 MUUD TOETUSED (erateede toetus)	10 000	18 000	23 716
Investeeringustegevuse kulud	40 000	61 000	17 122
15 PÕHIVARA	20 000	31 000	
45 MUUD TOETUSED (hajaasustus)	20 000	30 000	17 122
Teed ja tänavad - maj.osak. 04510	240 000	240 000	505 848
Põhitegevuse kulud	120 000	120 000	135 590
55 MAJANDAMISKULUD	120 000	120 000	135 590
Investeeringustegevuse kulud	120 000	120 000	370 258
15 PÕHIVARA	120 000	120 000	370 258
Muud antavad toetused 04710	1 200	1 200	1 200
Põhitegevuse kulud	1 200	1 200	1 200
45 MUUD TOETUSED	1 200	1 200	1 200
Linnaküla söökla 04710 (toitlustusteenus)	13 700	11 500	14 232
Põhitegevuse kulud	13 700	11 500	14 232
55 MAJANDAMISKULUD	13 700	11 500	14 232
Tõrva bussijaam 04710	12 720	28 092	36 298
Põhitegevuse kulud	12 720	28 092	36 298
50 TÖÖJÕUKULUD		17 782	25 539
55 MAJANDAMISKULUD	12 720	10 310	10 760
Turism 04730	2 000	1 650	988
Põhitegevuse kulud	2 000	1 650	988
55 MAJANDAMISKULUD	2 000	1 650	988
Üldmajanduslikud arendusprojektid 04740	375 370	779 654	2 067 679
Põhitegevuse kulud	108 770	103 000	247 826
55 MAJANDAMISKULUD	108 770	103 000	247 826
Investeeringustegevuse kulud	266 600	676 654	1 819 852
15 PÕHIVARA	266 600	653 555	127 462
45 MUUD TOETUSED		23 099	1 692 391
Keskväljak 04740	4 000	3 000	6 401
Põhitegevuse kulud	4 000	3 000	6 401
55 MAJANDAMISKULUD	4 000	3 000	6 401
Vanamõisa elamurajoon 04740	400 000		
Investeeringustegevuse kulud	400 000		
15 PÕHIVARA	400 000		
Keskkonna ja ehitusosakond (haldus) 04900	81 925	76 655	70 467
Põhitegevuse kulud	81 925	76 655	70 467
50 TÖÖJÕUKULUD	71 600	67 435	61 212
55 MAJANDAMISKULUD	10 325	9 220	9 244
60 MUUD TEGEVUSKULUD			11
Vallamajanduse osakond (haldus) 04900	86 057	78 698	73 204
Põhitegevuse kulud	86 057	78 698	73 204
50 TÖÖJÕUKULUD	64 121	60 435	56 209
55 MAJANDAMISKULUD	21 936	18 123	16 855

60 MUUD TEGEVUSKULUD		140	140
Muu majandus (sh majanduse haldus)04900	2 000	2 000	792
Põhitegevuse kulud	2 000	2 000	792
55 MAJANDAMISKULUD	2 000	2 000	792

Keskkonnakaitse

2023.a. alguseks viiakse läbi Valgamaa omavalitsuste korraldatud jäätmeveo teenuste riigihange. Korraldatud jäätmeveo hanke võitja hakkab haldama ka valla jäätmejaama. Valla poolt on ette antud jäätmejaama opereerimise tingimused. Teenuse üleminek toimub eeldatavasti 1.aprilliks. Kohaliku omavalitsuse kuluks jääb sel juhul teenuse pakkujale liikmemaksu tasumine, kõik ülejäänud jäätmejaama tegevusega (tulude ja kuludega) seonduv läheb üle operaatorile.

	2023.a eelarve projekt	2022.a eelarve	2021.a eelarve täitmine
KESKKONNAKAITSE	607 533	585 985	595 228
Jäätmekäitlus - jäätmejaam 05100	25 400	75 220	81 102
Põhitegevuse kulud	25 400	75 220	81 102
45 MUUD TOETUSED	8 000		
55 MAJANDAMISKULUD	17 400	75 220	81 102
Jäätmekäitlus- üld 05100	6 163	21 889	15 204
Põhitegevuse kulud	6 163	21 889	15 204
50 TÖÖJÕUKULUD	3 613	13 307	12 316
55 MAJANDAMISKULUD	2 550	8 582	2 888
Avalike alade puhastus 05101 (lumetõrje)	202 500	135 000	213 854
Põhitegevuse kulud	202 500	135 000	213 854
55 MAJANDAMISKULUD	202 500	135 000	213 854
Heitveekäitlus 05200	25 250	20 300	38 324
Põhitegevuse kulud	250	300	236
55 MAJANDAMISKULUD	250	300	236
Investeeringustegevuse kulud	25 000	20 000	38 088
45 MUUD TOETUSED	25 000	20 000	38 088
Saaste vähendamine 05300	3 000	20 000	18 679
Põhitegevuse kulud	3 000	20 000	18 679
55 MAJANDAMISKULUD	3 000	20 000	18 679
Haljastus 05400	345 220	313 576	228 065
Põhitegevuse kulud	326 620	292 576	228 065
50 TÖÖJÕUKULUD	175 720	147 902	120 095
55 MAJANDAMISKULUD	150 900	144 674	107 970
Investeeringustegevuse kulud	18 600	21 000	
15 PÕHIVARA	18 600	21 000	

Elamu ja kommunaalmajandus

	2023.a eelarve projekt	2022.a eelarve	2021.a eelarve täitmine
ELAMU JA KOMMUNAALMAJANDUS	189 241	222 551	1 199 348
Elamumajanduse arendamine 06100 (valla korterid)	56 100	52 100	47 627
<i>Põhitegevuse kulud</i>	44 100	44 100	47 627
55 MAJANDAMISKULUD	44 100	44 100	47 627
<i>Investeeringustegevuse kulud</i>	12 000	8 000	
15 PÕHIVARA	12 000	8 000	
Veevarustus 06300	20 000	45 000	58 172
<i>Investeeringustegevuse kulud</i>	20 000	45 000	58 172
45 MUUD TOETUSED (hajaasustus)	20 000	45 000	58 172
Tänavavalgustus 06400	57 000	72 000	1 010 366
<i>Põhitegevuse kulud</i>	57 000	62 000	57 971
55 MAJANDAMISKULUD	57 000	62 000	57 971
<i>Investeeringustegevuse kulud</i>		10 000	952 395
15 PÕHIVARA		10 000	952 395
Muud elamu- ja kommunaalmajanduse tegevus 06605 (hulkuvad loomad)	10 000	10 000	10 481
<i>Põhitegevuse kulud</i>	10 000	10 000	10 481
55 MAJANDAMISKULUD	10 000	10 000	10 481
Ala kalmistu 06605	14 241	14 551	10 575
<i>Põhitegevuse kulud</i>	14 241	14 551	10 575
50 TÖÖJÕUKULUD	11 641	10 501	9 377
55 MAJANDAMISKULUD	2 600	4 050	1 198
Helme kalmistu 06605	31 900	28 900	62 129
<i>Põhitegevuse kulud</i>	31 900	28 900	20 785
55 MAJANDAMISKULUD	31 900	28 900	20 785
<i>Investeeringustegevuse kulud</i>	0	0	41 343
15 PÕHIVARA	0	0	41 343

Tervishoid

Eelarves on kajastatud AS Tõrva Tervisekeskusele antav toetus perearstikeskuse rekonstrueerimiseks.

	2023.a eelarve projekt	2022.a eelarve	2021.a eelarve täitmine
TERVISHOID	602 850	13 800	14 914
Üldmeditsiiniteenused 07210	602 850	13 800	14 914
Põhitegevuse kulud	2 850	13 800	14 914
45 MUUD TOETUSED			2 500
55 MAJANDAMISKULUD	2 850	13 800	12 414
Investeeringustegevuse kulud	600 000		
45 MUUD TOETUSED	600 000		

Vaba aeg, kultuur, religioon

Raamatukogude osas on arvestatud kulud kõigis teenusekohtades eraldi.

Rahvamajade tegevuse osas on personalikulud kajastatud valdavalt Tõrva kultuurimaja struktuuris.
Arendatakse edasi külades nn külakeskuse loomise varianti (Koorküla).

	2023.a eelarve projekt	2022.a eelarve	2021.a eelarve täitmine
VABA AEG, KULTUUR, RELIGIOON	1 090 058	1 111 608	1 232 482
Valla sport 08102	102 434	134 645	236 835
Põhitegevuse kulud	102 434	84 645	78 361
45 MUUD TOETUSED	83 462	74 553	69 991
55 MAJANDAMISKULUD	18 972	10 092	8 370
Investeeringustegevuse kulud		50 000	158 474
15 PÕHIVARA		50 000	158 474
Ritsu spordisaal 08102	14 500	15 300	18 751
Põhitegevuse kulud	14 500	15 300	18 751
55 MAJANDAMISKULUD	14 500	15 300	18 751
Puhkepargid 08103 (Pikasilla puhkeala)	19 700	5 950	4 646
Põhitegevuse kulud	9 700	5 950	4 646
55 MAJANDAMISKULUD	9 700	5 950	4 646
Investeeringustegevuse kulud	10 000		
15 PÕHIVARA	10 000		
Tõrva Noortekeskus 08107	168 812	148 060	174 308
Põhitegevuse kulud	168 812	148 060	147 203
45 MUUD TOETUSED	0		275
50 TÖÖJÕUKULUD	117 502	102 652	82 892
55 MAJANDAMISKULUD	51 160	45 278	63 783
60 MUUD TEGEVUSKULUD	150	130	253
Investeeringustegevuse kulud			27 105

15 PÕHIVARA			27 105
Toetused sporditegevusele 08109	12 000	14 000	10 500
Põhitegevuse kulud	12 000	14 000	10 500
45 MUUD TOETUSED	12 000	14 000	10 500
Kohalikud kultuuriüritused ja toetused 08109	20 000	20 000	22 652
Põhitegevuse kulud	20 000	20 000	22 652
45 MUUD TOETUSED	20 000	20 000	21 980
55 MAJANDAMISKULUD			673
Tõrva Lasteraamatukogu 08102		4 875	22 777
Põhitegevuse kulud		4 875	22 777
50 TÖÖJÕUKULUD		0	16 967
55 MAJANDAMISKULUD		4 875	5 810
Tõrva Raamatukogu 08102	59 418	50 485	48 206
Põhitegevuse kulud	59 418	50 485	48 206
50 TÖÖJÕUKULUD	39 338	33 720	28 280
55 MAJANDAMISKULUD	20 080	16 765	19 926
Riidaja Raamatukogu 08201	39 312	32 865	30 562
Põhitegevuse kulud	39 312	32 865	30 562
50 TÖÖJÕUKULUD	26 091	24 485	21 681
55 MAJANDAMISKULUD	13 221	8 380	8 880
Hummuli Raamatukogu 08201	21 117	24 995	17 341
Põhitegevuse kulud	21 117	24 995	17 341
50 TÖÖJÕUKULUD	10 597	16 845	11 606
55 MAJANDAMISKULUD	10 520	8 150	5 735
Taagepera Raamatukogu 08201	28 536	25 735	23 745
Põhitegevuse kulud	28 536	25 735	23 745
50 TÖÖJÕUKULUD	16 056	15 255	14 450
55 MAJANDAMISKULUD	12 480	10 480	9 295
Helme Raamatukogu 08201	20 775	21 055	21 710
Põhitegevuse kulud	20 775	21 055	21 710
50 TÖÖJÕUKULUD	9 635	9 635	9 606
55 MAJANDAMISKULUD	11 140	11 420	12 104
Tõrva Kultuurimaja 08202	306 844	348 525	281 523
Põhitegevuse kulud	306 844	282 825	281 523
45 MUUD TOETUSED			7 775
50 TÖÖJÕUKULUD	119 082	109 005	79 927
55 MAJANDAMISKULUD	187 762	173 820	193 821
Investeeringustegevuse kulud		65 700	
15 PÕHIVARA		65 700	
Riidaja Kultuurimaja 08202	74 392	59 685	33 808
Põhitegevuse kulud	52 392	45 685	33 808
45 MUUD TOETUSED	25	25	25
50 TÖÖJÕUKULUD	27 817	22 090	21 082
55 MAJANDAMISKULUD	24 550	23 570	12 701
Investeeringustegevuse kulud	22 000	14 000	

15 PÕHIVARA	22 000	14 000	
Hummuli Rahvamaja 08202	18 815	18 551	8 447
Põhitegevuse kulud	18 815	18 551	8 447
45 MUUD TOETUSED			25
50 TÖÖJÕUKULUD		3 011	2 705
55 MAJANDAMISKULUD	18 815	15 540	5 717
Ala Rahvamaja 08202	4 500	27 279	15 309
Põhitegevuse kulud	4 500	27 279	15 309
45 MUUD TOETUSED			25
50 TÖÖJÕUKULUD		7 379	7 357
55 MAJANDAMISKULUD	4 500	19 900	7 927
Koorküla Rahvamaja 08202	6 538	9 582	8 883
Põhitegevuse kulud	6 538	9 582	8 883
45 MUUD TOETUSED	3 000		
50 TÖÖJÕUKULUD	2 038	7 862	7 200
55 MAJANDAMISKULUD	1 500	1 720	1 684
Helme Koduloomuuseum 08203	7 385	11 356	9 393
Põhitegevuse kulud	7 385	11 356	9 393
50 TÖÖJÕUKULUD	6 425	10 356	8 773
55 MAJANDAMISKULUD	960	1 000	619
Barclay de Tolly muuseum 08203	49 180	30 695	17 013
Põhitegevuse kulud	23 680	16 695	17 013
50 TÖÖJÕUKULUD	13 650	11 510	11 543
55 MAJANDAMISKULUD	10 030	5 185	5 470
Investeeringustegevuse kulud	25 500	14 000	
15 PÕHIVARA	25 500	14 000	
Kino 08235	13 480	13 150	129 268
Põhitegevuse kulud	13 480	13 150	24 796
45 MUUD TOETUSED	5 000	5 000	13 800
55 MAJANDAMISKULUD	8 480	8 150	10 996
Investeeringustegevuse kulud			104 472
15 PÕHIVARA			104 472
Ajalehe toimetamine 08300	32 000	29 500	32 470
Põhitegevuse kulud	32 000	29 500	32 470
55 MAJANDAMISKULUD	32 000	29 500	32 470
Kirik-Kammersaal 08400	35 120	35 120	34 815
Põhitegevuse kulud	35 120	35 120	34 815
45 MUUD TOETUSED	35 000	35 000	34 720
55 MAJANDAMISKULUD	120	120	95
Külaseltsid 08600	35 200	30 200	29 519
Põhitegevuse kulud	35 200	30 200	29 519
45 MUUD TOETUSED	25 000	19 650	10 913
55 MAJANDAMISKULUD	10 200	10 550	18 606

Haridus

Haridusvaldkonna kulud (põhitegevuse ja investeerimistegevuse) moodustavad valla eelarvest 51%. 2023.a. tõusevad oluliselt õpetajate palgad, mis kajastuvad ka koolide eelarvetes. Samuti on 2023.a. eelarvesse arvestatud lasteaiaõpetajate palgatõus (90% õpetaja palga määrast). Kooliõpetaja palgatõus on kaetud riigi poolt eraldatud toetuse kaudu, lasteaiaõpetajate palgatõusu suurenemise saab katta aga kohaliku omavalituse omavahendite arvelt. Samas kaetakse riigi poolt osaliselt kooli tugipersonali tasud, kohalik omavalitsus peab leidma ka nende töötasude suurendamiseks vahendid. Kuna 2023.a. õpetajate palgatõus on päris suur (ligikaudu 24%), siis lasteaiaõpetajate palgatõusuks kulub valla ca 150 tuhat eurot. Lisaks on planeeritud ka teiste lasteaia töötajate personalikulude tõus. Lasteaedades on eelarve eelnõus planeeritud personalikulude tõus 248 tuhat euro suuruses summas.

Koolide personalikuludesse on planeeritud ka 2023.a. sügisel haridusvaldkonna muudatustega seonduv (lõpparved, koondamised). Arvestades muudatusi valla haridustegevuses ja kooliõpetaja palgatõusu, suurenes koolides kokku personalikulu võrreldes 2022.aastaga 232 tuhat eurot.

	2023.a eelarve projekt	2022.a eelarve	2021.a eelarve täitmine
HARIDUS	6 458 416	5 021 564	5 604 394
Arvlemised lasteaed 09110 (teistele KOV-idele)	80 000	75 000	81 914
Põhitegevuse kulud	80 000	75 000	81 914
55 MAJANDAMISKULUD	80 000	75 000	81 914
Lasteaed Mõmmik 09110	937 126	758 111	655 949
Põhitegevuse kulud	937 126	758 111	655 949
50 TÖÖJÕUKULUD	799 526	637 809	547 867
55 MAJANDAMISKULUD	137 600	120 302	108 083
Lasteaed Tõrvalill 09110	295 478	260 305	250 584
Põhitegevuse kulud	295 478	260 305	250 584
50 TÖÖJÕUKULUD	243 777	214 750	207 478
55 MAJANDAMISKULUD	51 701	45 555	43 106
Riidaja lasteaed 09110	80 729	68 785	68 238
Põhitegevuse kulud	80 729	68 785	68 238
50 TÖÖJÕUKULUD	68 929	56 985	53 331
55 MAJANDAMISKULUD	11 800	11 800	14 907
Ritsu lasteaed 09110	242 846	205 750	192 582
Põhitegevuse kulud	242 846	203 250	192 582
50 TÖÖJÕUKULUD	205 406	170 000	158 905
55 MAJANDAMISKULUD	37 440	33 250	33 677
Investeerimistegevuse kulud		2 500	
15 PÕHIVARA		2 500	
Ala lasteaed 09110	69 586	59 120	51 864
Põhitegevuse kulud	69 586	59 120	51 864
50 TÖÖJÕUKULUD	55 206	45 600	43 285
55 MAJANDAMISKULUD	14 380	13 520	8 580
Arvlemine koolid 09212 (teistele KOV-idele)	60 000	66 000	66 854
Põhitegevuse kulud	60 000	66 000	66 854
55 MAJANDAMISKULUD	60 000	66 000	66 854

Hummuli Põhikool KOV 09212	289 420	171 299	150 933
Põhitegevuse kulud	139 420	161 299	150 933
45 MUUD TOETUSED			258
50 TÖÖJÕUKULUD	86 580	101 271	95 734
55 MAJANDAMISKULUD	52 840	60 028	54 941
Investeeringustegevuse kulud	150 000	10 000	
15 PÕHIVARA	150 000	10 000	
Hummuli Põhikool riigi 09212	182 997	197 906	184 887
Põhitegevuse kulud	182 997	197 906	184 887
50 TÖÖJÕUKULUD	179 887	193 956	180 649
55 MAJANDAMISKULUD	3 110	3 950	4 238
Riidaja Põhikool KOV 09212	104 000	108 885	82 465
Põhitegevuse kulud	104 000	98 885	82 465
50 TÖÖJÕUKULUD	59 200	54 505	50 599
55 MAJANDAMISKULUD	44 800	44 380	31 866
Investeeringustegevuse kulud		10 000	
15 PÕHIVARA		10 000	
Riidaja Põhikool riigi 09212	198 678	170 340	158 803
Põhitegevuse kulud	198 678	170 340	158 803
50 TÖÖJÕUKULUD	193 953	165 853	155 593
55 MAJANDAMISKULUD	4 725	4 487	3 210
Ritsa LAK KOV 09212	58 035	112 579	89 922
Põhitegevuse kulud	58 035	112 579	89 922
50 TÖÖJÕUKULUD	40 704	84 115	61 561
55 MAJANDAMISKULUD	17 331	28 464	28 361
Ritsa LAK riigi 09212	57 412	62 310	58 261
Põhitegevuse kulud	57 412	62 310	58 261
50 TÖÖJÕUKULUD	56 517	61 400	57 474
55 MAJANDAMISKULUD	895	910	787
Ala Põhikool KOV 09212	149 496	216 462	148 140
Põhitegevuse kulud	149 496	160 305	148 140
50 TÖÖJÕUKULUD	103 696	109 565	102 426
55 MAJANDAMISKULUD	45 800	50 740	45 715
Investeeringustegevuse kulud		56 157	
15 PÕHIVARA		56 157	
Ala Põhikool riigi 09212	209 460	196 221	183 296
Põhitegevuse kulud	209 460	196 221	183 296
50 TÖÖJÕUKULUD	207 060	192 466	180 287
55 MAJANDAMISKULUD	2 400	3 755	3 009
Tõrva G - Põhi ja üldkeskharidus (KOV) 09212	1 512 923	590 314	1 670 002
Põhitegevuse kulud	612 923	590 314	551 760
50 TÖÖJÕUKULUD	354 302	347 678	311 709
55 MAJANDAMISKULUD	258 621	242 636	240 051
Investeeringustegevuse kulud	900 000		1 118 241
15 PÕHIVARA	900 000		1 118 241

Tõrva G - Põhi ja üldkeskharidus (riik) 09212	1 127 638	874 940	777 285
Põhitegevuse kulud	1 127 638	874 940	777 285
50 TÖÖJÕUKULUD	1 086 830	841 180	753 032
55 MAJANDAMISKULUD	40 808	33 760	24 253
Tõrva G - Põhi ja üldkeskharidus (juhid) 09212	74 058	59 410	53 564
Põhitegevuse kulud	74 058	59 410	53 564
50 TÖÖJÕUKULUD	74 058	59 410	53 564
Tõrva G - Põhi ja üldkeskharidus (loodusproj) 09212		10 715	14 854
Põhitegevuse kulud		10 715	14 854
55 MAJANDAMISKULUD		10 715	14 854
Tõrva G - Üldkeskharidus (riik) 09213	203 978	161 483	147 878
Põhitegevuse kulud	203 978	161 483	147 878
50 TÖÖJÕUKULUD	203 978	161 483	147 878
Huvitegevus 09510	90 100	175 840	133 803
Põhitegevuse kulud	90 100	175 840	133 803
45 MUUD TOETUSED	40 000	60 243	58 587
50 TÖÖJÕUKULUD	29 600	33 450	29 196
55 MAJANDAMISKULUD	20 500	82 147	46 019
Tõrva Muusikakool 09510	242 790	228 522	206 963
Põhitegevuse kulud	242 790	228 522	206 963
45 MUUD TOETUSED	172	172	146
50 TÖÖJÕUKULUD	228 348	215 150	195 819
55 MAJANDAMISKULUD	14 270	13 200	10 997
Koolitransport 09600	3 000	1 000	777
Põhitegevuse kulud	3 000	1 000	777
41 SOTSIAALTOETUSED	3 000	1 000	777
Ritsu LAK - toitlusamine 09601	9 000	8 861	7 956
Põhitegevuse kulud	9 000	8 861	7 956
55 MAJANDAMISKULUD	9 000	8 861	7 956
Ala lasteaed -toitlustamine 09601	3 000	3 300	2 384
Põhitegevuse kulud	3 000	3 300	2 384
55 MAJANDAMISKULUD	3 000	3 300	2 384
Hummuli Põhikool KOV - koolitoit 09601	2 080	3 000	1 229
Põhitegevuse kulud	2 080	3 000	1 229
55 MAJANDAMISKULUD	2 080	3 000	1 229
Hummuli Põhikool riigi - koolitoit 09601	5 775	8 050	8 400
Põhitegevuse kulud	5 775	8 050	8 400
55 MAJANDAMISKULUD	5 775	8 050	8 400
Riidaja Põhikool KOV - koolitoit 09601	1 430	1 000	33
Põhitegevuse kulud	1 430	1 000	33
55 MAJANDAMISKULUD	1 430	1 000	33
Riidaja Põhikool riigi - koolitoit 09601	8 200	8 200	7 815
Põhitegevuse kulud	8 200	8 200	7 815
55 MAJANDAMISKULUD	8 200	8 200	7 815
Ritsu LAK KOV - koolitoit 09601	2 200	4 350	1 391

Põhitegevuse kulud	2 200	4 350	1 391
55 MAJANDAMISKULUD	2 200	4 350	1 391
Ala PK KOV - koolitoit 09601	8 000	10 296	6 145
Põhitegevuse kulud	8 000	10 296	6 145
55 MAJANDAMISKULUD	8 000	10 296	6 145
Tõrva G - Koolitoit (KOV) 09601	22 000	22 261	7 431
Põhitegevuse kulud	22 000	22 261	7 431
55 MAJANDAMISKULUD	22 000	22 261	7 431
Tõrva G - Koolitoit (riik) 09601	96 000	80 000	77 000
Põhitegevuse kulud	96 000	80 000	77 000
55 MAJANDAMISKULUD	96 000	80 000	77 000
Ala õpilaskodu 09602	26 984	37 449	29 082
Põhitegevuse kulud	26 981	37 449	29 082
50 TÖÖJÕUKULUD	24 481	32 449	27 096
55 MAJANDAMISKULUD	2 500	5 000	1 985
Toetused õpilastele 09800	4 000	3 500	25 707
Põhitegevuse kulud	4 000	3 500	25 707
41 SOTSIAALTOETUSED	4 000	3 500	3 200
45 MUUD TOETUSED			350
55 MAJANDAMISKULUD			22 157

Sotsiaalne kaitse

Antud eelarve eelnõusse ei ole veel sisse kirjutatud hooldusreformiga seonduv hooldekodu kohatasu tasumise kulud. Eelarve esimeseks lugemiseks on toetussummad teada ja saab eelarvesse planeerida. Prognoosi kohaselt on 2023.a. keskmine hooldekodu kohatasu suure hooldusvajadusega inimesele 1300 eurot kuus, millest poole tasub edaspidi KOV ning aprilliks prognoositav ca 700-eurone keskmine pension võimaldab inimesel endal katta teise poole.

2023.aastast suletakse Jeti ja Kalme päevakeskused, kuna päevakeskuste külastatavus on väga väike.

	2023.a eelarve projekt	2022.a eelarve	2021.a eelarve täitmine
SOTSIAALNE KAITSE	1 266 324	1 462 924	1 057 817
Haigete sotsiaalne kaitse 10110	6 500	6 250	5 891
Põhitegevuse kulud	6 500	6 250	5 891
41 SOTSIAALTOETUSED	6 500	6 250	5 891
Tugiteenused puudega inimestele (tugiisikuteenus) 10121	59 030	51 417	67 047
Põhitegevuse kulud	59 030	51 417	67 047
41 SOTSIAALTOETUSED		1 500	1 954
50 TÖÖJÕUKULUD	46 830	38 757	53 811
55 MAJANDAMISKULUD	12 200	11 160	11 283
Hooldejatoetus 10121	52 190	52 190	46 583
Põhitegevuse kulud	52 190	52 190	46 583
41 SOTSIAALTOETUSED	51 840	51 840	46 302

55 MAJANDAMISKULUD	350	350	281
Puudega inimeste eluaseme kohandamine 10121	5 000	10 000	53 767
Põhitegevuse kulud	5 000	10 000	53 767
41 SOTSIAALTOETUSED	5 000	10 000	53 767
Hoolekandeesutused	200 000	225 000	208 761
Põhitegevuse kulud	200 000	225 000	208 761
55 MAJANDAMISKULUD	200 000	225 000	208 761
Koduteenused (eakad)	136 361	122 388	112 731
Põhitegevuse kulud	136 361	122 388	112 731
41 SOTSIAALTOETUSED	19 000	18 200	15 048
50 TÖÖJÕUKULUD	99 721	86 958	79 870
55 MAJANDAMISKULUD	17 640	17 230	17 813
Laste ja noorte sotsiaalhoolekandeesutused (asenduskodud) 10400	100 000	129 000	133 041
Põhitegevuse kulud	100 000	129 000	133 041
55 MAJANDAMISKULUD	100 000	129 000	133 041
Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	112 838	190 447	97 835
Põhitegevuse kulud	112 838	190 447	97 835
41 SOTSIAALTOETUSED	101 838	161 947	87 182
55 MAJANDAMISKULUD	11 000	28 500	10 653
Eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele 10600	2 500	2 500	1 244
Põhitegevuse kulud	2 500	2 500	1 244
41 SOTSIAALTOETUSED	2 500	2 500	1 244
Sotsiaalkorterid 10600	11 300	8 000	7 925
Põhitegevuse kulud	11 300	8 000	7 925
55 MAJANDAMISKULUD	11 300	8 000	7 925
Riiklik toimetulekutoetus 10701	300 000	338 198	90 230
	300 000	338 198	90 230
41 SOTSIAALTOETUSED	300 000	338 198	90 230
Muu riskirühmade kaitse 10702	3 000	18 708	2 801
Põhitegevuse kulud	3 000	18 708	2 801
41 SOTSIAALTOETUSED		6 150	
50 TÖÖJÕUKULUD		1 600	
55 MAJANDAMISKULUD	3 000	10 958	2 801
Ala päevakeskus 10702		6 230	5 156
Põhitegevuse kulud		6 230	5 156
50 TÖÖJÕUKULUD		5 250	4 769
55 MAJANDAMISKULUD		980	387
Karjatnurme päevakeskus 10702	1 050	1 150	3 254
Põhitegevuse kulud	1 050	1 150	3 254
50 TÖÖJÕUKULUD		0	1 212
55 MAJANDAMISKULUD	1 050	1 150	2 042
Kalme päevakeskus 10702	1 450	8 438	7 424
Põhitegevuse kulud	1 450	8 438	7 424

50 TÖÖJÕUKULUD		5 138	4 211
55 MAJANDAMISKULUD	1 450	3 300	3 213
Jeti päevakeskus	1 200	7 784	7 399
Põhitegevuse kulud	1 200	7 784	7 399
50 TÖÖJÕUKULUD		5 459	5 459
55 MAJANDAMISKULUD	1 200	2 325	1 940
Muu päevakeskus 10702	940	940	236
Põhitegevuse kulud	940	940	236
55 MAJANDAMISKULUD	940	940	236
Muu sotsiaalne kaitse, sh sotsiaalse kaitse haldus 10900	213 845	226 584	206 492
Põhitegevuse kulud	213 845	226 584	206 492
50 TÖÖJÕUKULUD	153 375	172 975	149 743
55 MAJANDAMISKULUD	60 470	53 609	56 701
60 MUUD TEGEVUSKULUD			48
Hoolduse koordineerimine (proj) 10900	13 740	45 000	
Põhitegevuse kulud	13 740	45 000	
55 MAJANDAMISKULUD	13 740	45 000	
Hoolekanne rahvusvahelise kaitse saanud isikutele	45 380	12 700	
Põhitegevuse kulud	45 380	12 700	
50 TÖÖJÕUKULUD	45 380	12 700	

4.1 Investeermistegevuse tulud

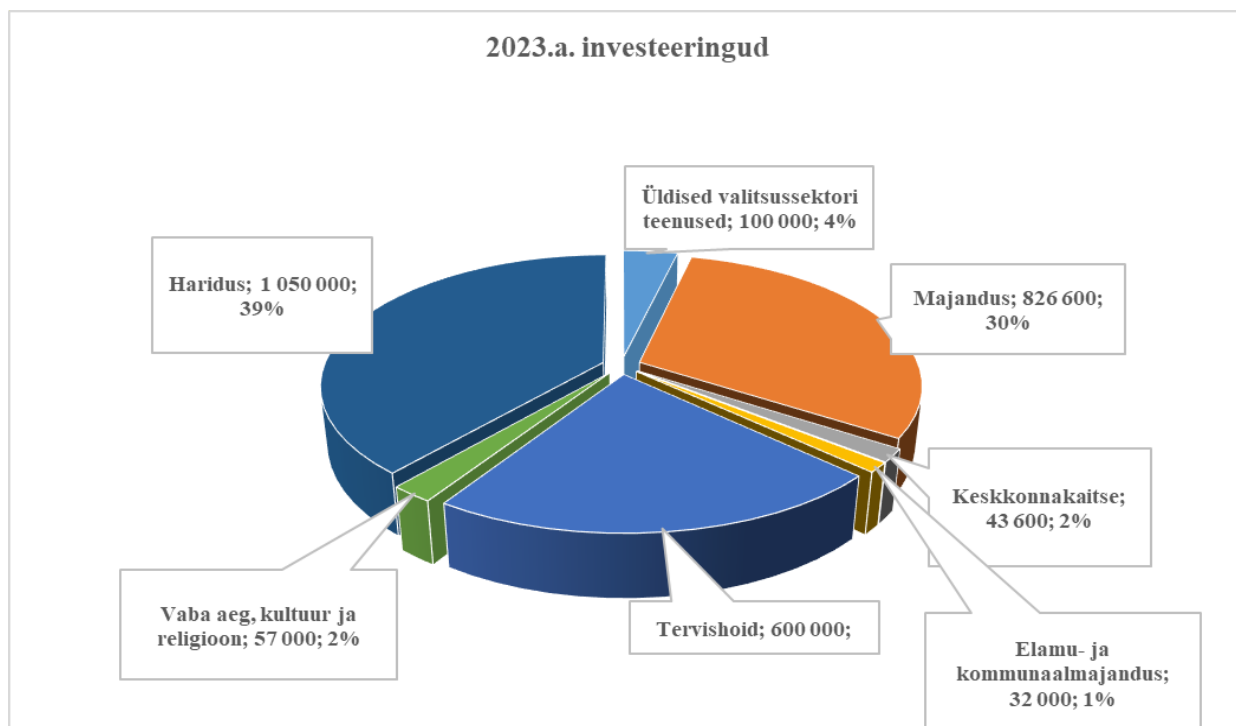
2023 .aastal on planeeritavad investeermistegevuse tulud kokku **1 291 680 eurot**

350203 Gümnaasiumi rekonstrueerimiseks toetus	603 000
3502003 Hajaasustuse programm	30 000
350202 Muinsuskaitseamet (Barclay de Tolli muuseumile)	20 400
3502121 Muinsuskaitseamet Helme kiriku varemed	66 400
3502121 Muinsuskaitseamet Ordulinnusele	46 880
3502121 Muinsuskaitseamet Riidaja mõisale	25 000
3811 Kasum/kahjum materiaalse põhivara müügist	500 000
	1 291 680

4.2 Investeeringustegevuse kulud

2021.a. on esialgselt planeeritud investeeringustegevuse kulusid kokku **2 787 700** eurot, millest põhivara soetus ja rekonstrueerimine 1 944 700 eurot, antavad toetused investeeringustegevuseks on 765 000 eurot ning laenuintressid 78 000 eurot.

Tegevusala	Investeeringud 2023	Eelarve projekt
01	Toetus Mulgi Elamuskeskuse ehituseks	100 000
07	Toetus perearstikeskuse ehituseks	600 000
04/05/06	Hajaasutstuse toetused	65 000
04	Pokardi oru kõnnitee, trepid, sild	20 000
04	Teede rekonstrueerimine	120 000
04	Helme ordulinnuse konserveerimistööd	58 600
04	Helme kiriku vareme konserveerimistööd	83 000
04	Riidaja mõisa rekonstrueerimine	75 000
04	Muu projektide kaasfinantseerimine	50 000
04	Vanamõisa elamurajooni infrastruktuur	400 000
05	Vanamõisa hüppetorni ehitusprojekt	15 000
05	Peugeot Traveller väljaost	3 600
06	Tõrva, Veski tn 16 aknad	12 000
08	Pikasilla paadisliipi ehitus	10 000
08	Riidaja kultuurimaja juurdeehituse fassaad ja katus, värvimine	22 000
08	Barclay De Tolly muuseumi fassaad	25 500
09	Hummuli mõisahoone rek (Hummuli kool)	150 000
09	Tõrva Gümnaasiumi B korpuse rekonstrueerimine	900 000
	Kokku investeeringustegevus	2 709 700
	Laenuintresside tasumine	78 000

5. Finantseerimistegevus

Finantseerimistegevuse eelarvosa jaotatakse järgmisteks liikideks:

- 1) Laenude võtmine, kapitalirendi võtmine;
- 2) Võetud laenude ja kapitalirendi kohustuse tagasimaksed.

Kohalik omavalitsus saab laenu võtta ainult investeerimistegevuseks.

Laenu (kohustise) võtmise tingimuseks on **netovõlakoormuse ülemmäär**.

Netovõlakoormus on kohustuste (laenude ja kapitalirendi tagasimaksed, toetuste andmise kohustused, toetuste tagasimaksmise kohustus, toetusteks saadud ettemaksed, tasumist tähtajaks täitmata jäänud kohustus jms) ja likviidsete varade (raha ja pangakontol oleva raha) kogusumma vahe.

Hetkel kehtivas Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses on toodud netovõlakoormuse ülemmäärad välja aastani 2027 järgmiselt:

- 1) aastatel 2020–2024 80 protsendini vastava aasta põhitegevuse tuludest, kui põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kümnekordne vahe on väiksem kui 80 protsenti vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest;
- 2) 2025. aastal 75 protsendini sama aasta põhitegevuse tuludest, kui põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude üheksakordne vahe on väiksem kui 75 protsenti vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest;

- 3) 2026. aastal 70 protsendini sama aasta põhitegevuse tuludest, kui põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kaheksakordne vahe on väiksem kui 70 protsenti vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest;
- 4) 2027. aastal 65 protsendini sama aasta põhitegevuse tuludest, kui põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude seitsmekordne vahe on väiksem kui 65 protsenti vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest.

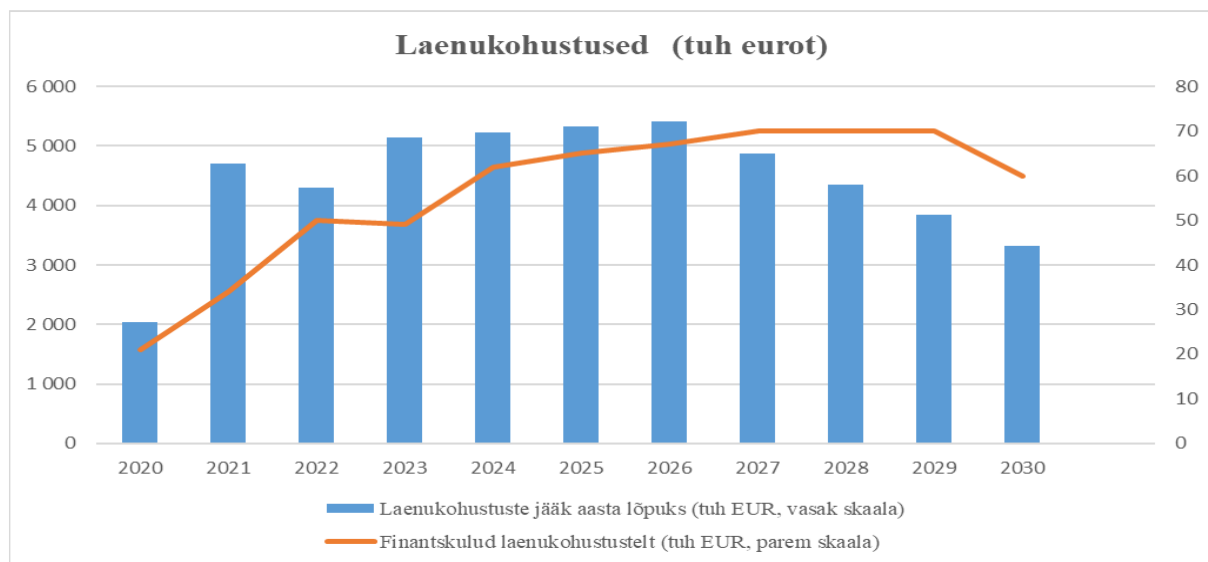
Tabelis olevad arvestused on tehtud valla eelarvestrateegia andmetega:

	2022	2023	2024	2025	2026
Netovõlakkoormus (eurodes)	4 287 772	5 112 722	5 388 722	5 518 722	5 643 722
Netovõlakkoormus (%)	44,9%	51,9%	53,7%	53,8%	53,4%
% põhitegevuse tuludest	80%	80%	80%	75%	70%
Netovõlak ülemmäär põhitegevuse tuludest (eurodes)	7 638 834	7 886 400	8 031 200	7 692 750	7 391 300
Vaba netovõlakkoormus (eurodes)	3 351 111	2 773 678	2 642 478	2 174 028	1 747 578

Investeeringuid finantseeritakse põhivarade sihtfinantseerimiseks saadavate toetuste, investeerimistegevuse katteks võetavate laenude ja eelarve põhitegevuse tulude ning kassapanga jäägi arvelt.

2023.a. eelarve projektis on prognoositud võetava kohustise suuruseks 1 450 000 eurot.

2022. eelarveaasta lõpuks on netovõla kohustis ca 45% põhitegevuse tuludest.

Tõrva valla laenukohistused seisuga 31.12.2022 ja kohustise tasumised 2023.a.

Partner	Kohustise liik	Tähtaeg	Kohustise jääk 31.12.2022	Võetav laen 2023	Laenu tagasimaksed 2023	Intressi prognoos 2023
SA KIK	Inv. laen	27.08.2030	466 576		-58 322	-7 800
SEB Pank	Inv. laen	20.11.2025	82 052		-41 025	-2 400
SEB Pank	Inv. laen	20.11.2027	660 759		-45 570	-11 500
SEB Pank	Inv. laen	20.06.2027	130 403		-36 391	-2 600
SEB Pank	Inv. laen	5.08.2026	23 110		-8 403	-700
SEB Pank	Inv. laen	5.04.2027	36 608		-10 714	-1 000
SEB Pank	Inv. laen	4.05.2027	53 894		-15 398	-1 300
SEB Pank	Inv. laen	01.07.2025	2 507 294		-199 255	-50 700
Planeeritav laen				1 450 000		
			3 960 696	1 450 000	-415 078	-78 000

Finantsnäitajad

Valla oma finantseerimisvõime ehk põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe eelarve esialgses eelnõus on 465 tuh eurot, mille arvelt tasutakse olemasolevad laenu tagasimaksed. Kindlasti peaks olema põhitegevuse tuleml suurem, sest 2022 aastal alanud pangaintresside tõusu tulemusena on laenuintressid tõusnud oluliselt.

2022 aastavahetuse kassajääki, mida suunata edasi 2023.a. eelarve kulude katteks ei ole planeeritud.

Tekkepõhise eelarve korral on arvestatud eelarves nõuete ja kohustuste saldo vahte st nõuete ja kohustuste muutusi ostjate ja tarnijate vastu. Nõuete ja kohustuste saldode muutuses on arvestatud 2022. a tulude (saadud ettemaksed ja nõuded) ja tasumisele kuuluvate 2022.a kohustuste vahega. Saldo muutus vähendab likviidseid vahendeid 125 tuh euro võrra.

Koostas Maire Appo